

Kubíková, Anna

Rejstřík vybírání poplatků z pronájmu loveckých stezek na rožmberských panstvích Český Krumlov a Prachatice z 50. let 16. století

Archaeologia historica. 1998, vol. 23, iss. [1], pp. 73-78

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/140277>

Access Date: 18. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Rejstřík vybírání poplatků z pronájmu loveckých stezek na rožmberských panstvích Český Krumlov a Prachatice z 50. let 16. století

ANNA KUBÍKOVÁ

V první polovině 16. století patřily k urbaniálním povinnostem rožmberských poddaných na českokrumlovském panství, ke kterému bylo tenkrát připojeno také panství Prachatice-Volary, kromě roboty a běžných platů a dávek také některé zvláštní platy. Mezi ně náležely poplatky z pronájmu loveckých stezek v hustě zalesněném a hornatém jihozápadním cípu jmenovaného panství v okolí Horní Plané a Volary a také v okolí Zablatí, které se později stalo součástí vimperského panství. Vezmeme-li v úvahu druhy zvěře, odváděné poddanými vrchnosti (kuny, veverka, lišky), zdá se, že nájemci stezek směli chytat pouze drobnější kožištinová zvířata, a to do tenat nebo do pastí, poněvadž stříelné zbraně poddaní držet nesměli.

Pronajímání loveckých stezek poddaným, podobně jako například pronajímání čihadel, bylo zřejmě daleko rozšířenější v 15. století, a možná i dříve. Doklady pro to však chybějí. Jediným písemným pramenem podporujícím tuto teorii je urbaniální rejstřík vybírání zvláštních dávek „Registrum pullorum, ovorum, caseorum perceptorum ad castrum Crumlow anno nonagesimo tertio“, založený v roce 1493 a doplňovaný do roku 1502.¹ V něm je zapsáno okolo padesáti poddaných z obcí Horní Planá, Maňava, Maňávka, Bližší Lhota, Hodňov, Radslav, Jablonec, Ovesná, Chvalšiny, Zelnavá, Pěkná, Bělá a Záhvozdí, kteří odváděli vrchnosti prostřednictvím panských hajných každoročně veverka kožky v počtu 1-4.

Dva urbáře českokrumlovského panství z doby okolo roku 1520 uvádějí, že hajný ze Zablatí vybíral ve svatojiřském termínu „von Staign“ (= ze stezek) platy od 13 poddaných z obcí Zablatí, Mlynářovice, Řepešín, Cudrovice a Volary. Nejmenší poplatek činil 1 groš, nejvyšší 12 grošů 5 denárů. Celkem mělo být každoročně vybráno 72 grošů 10 denárů.²

Podle urbáře českokrumlovského panství z poloviny 40. let 16. století měl hajný Tomáš Medek ze Zablatí vybírat o vánocích „z stezek“ platy od 16 poddaných z obcí Milešice, Zablatí, Řepešín, Zvěřenice, Hlásná Lhota, Křížovice, Cudrovice, Volary, Saladín, Včelná pod Boubínem. Nejmenší plat byl 1 groš, největší 12 grošů 5 denárů. Celkem mělo být ročně vybíráno 78 grošů 5 denárů. Některé stezky jsou zde blíže určeny: „z stezky nad Volary“, „z stezky v Šilhaři (asi Radvano vický hřbet, německy Schillerberg)“, „z stezky na pravici podle Včelný“, „z stezky podle panství“, „z stezky nad Milejší Lhotou (Milešice)“.³

Nástup nového vladaře Viléma z Rožmberka v roce 1551 sebou přinesl různé změny a zavádění nových pořádků ve správě panství. Ty se týkaly také vybírání urbaniálních platů a dávek. Zachovaný urbaniální rejstřík z poloviny 50. let 16. století se o poplatcích za lovecké stezky nezmiňuje. Vedle tohoto urbaniálního rejstříku se zachoval také „Registr poznamenaných stezek a co kdo z nich kun dávají Jeho Milosti pánu“ z let 1553-1561.

Rejstřík má formu sešitu o 7 listech s rozměry 11x32 cm. Je uložen na pobožce Státního oblastního archivu v Českém Krumlově ve fondu Velkostatek Český Krumlov pod signaturou 17Gbeta 2.

Následuje edice zmíněného rejstříku, ve které jsou pro usnadnění časové orientace uvedeny v hranatých závorkách převody datování podle běžného kalendáře.

Registr poznamenaných stezek a co kdo z nich kun dávají Jeho Milosti pánu.

Poznamenaná, komu stezky propůjčeny jsou:

Mertlovi z Vollar propůjčena stezka naTusl k líčení, aby líčel (!), z kteréž má dávatí jednu kunu slastnú Jeho Milosti pánu každý rok a žádné neprodávati jinam nežli Jeho Milosti pánu. Prve nebylo dáváno než 6 grošů a 4 denáry míšeňské do roka. Actum v pátek den svatě Kedruty (17. března) 1553. Ten schtaig neb stezka má jméno Tusolt Schtaig. 1554 v pondělí svatého Řehoře (12. března) spravil 1 kunu. 1556 v středu den svatého Kyliana (8. července) 2 kuny. Nechce tý stezky držeti.

Ambrosy Khyndlmacher von dědit (!) Pyhlern puštěna stezka vo jarmárce podle Špiczenpergu. Jednu kunu, jakž nahoře psáno, na ten způsob. Z které prve bylo dáváno tři veveřice. Actum v středu po Květný neděli (29. března) léta Páně 1553.

Ambrosi Khromarovi z Chvalšín puštěna voda neb potok při vsi řečené německy Zund Prosn, který prve drželi do též vsi v tom platu jakž prve z něho dávali. Actum v Veliký čtvrtek (30. března) léta 1553.

Kašpar Bebar von der Stuben chce stezku najiti, chce dáti za dvě létě jednu kunu, neb jest malá stezka. 1555 v pondělí po svatém Blažejí (4. února) dal jednu kunu. 1558 Freitag post Reminiscere (11. března) 1 kunu.

Rychtáři Ješkovi z Zumberka puštěna stezka Jacobsperg řečená. Má jednu kunu ročně z ní dávatí. Actum v sobotu po Božím vstoupení (13. května) 1553. Dedilt. 1554 v sobotu po Mlád'átkách (29. prosince) Ješek dal Jeho Milosti pánu 1 kunu. 1555 naTři krále (6. ledna) 1 kunu. 1556 na Hromnice (2. února) 1 kunu. 1558 Freitag post Judica (1. dubna) 1 kunu.

Oswaldovi z Parkfrýdu puštěna stezka řečena Parstaig. Má z ní do roka kunu (!) dána býti. Actum v úterý před svatým Františkem (28. listopadu) léta 1553. Nedal žádný, až letos 1558 dal jednu. Již by ji chtěl pustiti, že nemóž chytati.

Filipovi, Fištrovému synu, puštěna stezka, kterou Fixl z Planých držel. Má z ní dáti do roka jednu kunu. Actum ve čtvrtek po svatém Lukáši (19. října) 1553. Dědit. 1557 ve čtvrtek po svatém Othmaru (18. listopadu). 58 Freitag dal 2 kuny. Dtto 1 kunu.

Linhartovi Pintarovi z Zalnavy ta stezka, z které prve 15 denárů platil, aby již platil jednoho řeřábka a deset ptákův velikých. Actum v sobotu po slavném hodu Blahoslaveně Panny Marie nanebevzetí (19. srpna) 1553. V pátek po svatém Lukáši (20. října) dal 1 řeřábek. Paur Lindlovi z Zalnavy puštěna stezka. Praví, že z ní prve dával řeřábek, ale já sem bez pana Adama nechtěl s tím co by měl z ní dávatí zavřítí, než když on tu bude a hajnej neb Simek, aby mu se zapsalo co dávatí. Actum v středu před svatým Šimonišem Judu (25. října) 1553. Však proto mu léčiti (!) se dopouští.

Ondrovi Štěpánovi z Hyntrunku puštěny dvě stezce - Grünperg a Stauperg do roka, a má jednu kunu z nich dáti. Actum v sobotu den svatě Kateřiny (25. listopadu) 1554. Jednu kunu spravil a tak nechce více držeti.

Jakož André Štěpáne z Hyntrinku nechtěl držeti ty stezky, spravivši jednu kunu. I puštěna mu zase, aby ve dvou letech 1 kunu dal. I 1557 v úterý po svatém Linhartu (9. listopadu) spravil 1 kunu. Puštěna mu, aby ve dvou letech jednu dával, i dal 1560 ve čtvrtek post Letare (28. března) 1 kunu.

Štefly z Fodruštifu propůjčena stezka, kterou jsou prve souseďe jeho drželi. Má z ní dáti Jeho Milosti pánu každý rok 1 kunu. Actum 1553.

Petr Heršt z Perniku stojí o stezku, kterouž votec jeho držel. Slove die Ruwold.

Item též Fencl z Pihlar stojí o stezku, kterouž bratr jeho držel. Hajný jest Khlerbar Gierg (z) Špuzenbergu.

Item léta 54° puštěna jest stezka slovem Šylhar až do Horlot Welflovi Syplovi z Volar. Má dáti z stezky Jeho Milosti pánu 1 kunu. Item léta 55 dal tenž Belfl 1 kunu. 1556 v úterý po Judica (24. března) dal 1 kunu. 1556 v středu den svatě Kateřiny (25. listopadu) dal 1 kunu. 1556 v středu po svatém Jiří (29. dubna) dal 1 kunu. Zůstává Jeho Milosti pánu 3 kuny.

Filip, Fišerov syn, z Planých dal 1 kunu 1560 ve čtvrtek octav Božího těla (20. června).

Filip a Krystl z Hosenraitu pronajali stezku, kterou prve držel Štefl z Fordenštiftu, aby ji spolu drželi a Jeho Milosti pánu každý rok 1 kunu dávali. Actum ve čtvrtek octav Božího těla (20. června) 1560. Hnedle ve čtvrtek před svatým Tomášem (26. prosince) dali 2 kuny.

Ve čtvrtek den svatého Žigmunda (2. května) 1555 přišel Zymandl, syn jeho, že otec nemôž sto býti, že ji jemu pouští. I dopuštěno Zymandlovi, však aby se smluvil, co má dávat, neb otec teď dvě létě nic nedával. Než praví, že vyhořeli a že u nich nic není. 1557 v octav Božího vstoupení (3. června) dal 1 kunu.

Item o tu stezku Kašpara Bebara stojí Gierg Faychtl, hajný z Volar. Chce též kunu Jeho Milosti od ní dáti. Pro hájenství chtěl by tím pilněji přihlédati.

André zum Behemischen Haidl Jeho Milost pán ráčil pustiti schteig neb stezku. Má od ní dávat každého roku Jeho Milosti pánu jednu kunu. Actum v úterý letniční (4. června) léta 1555. Spravil tu kunu za ten rok. Pustil ji zase v neděli den svatě Trojice (31. května) 1556.

André Bebarovi z Perneku puštěna stezka řečená Slofridl za Pleknšteynem a má dáti vdy (!) ve dvou letech jednu kunu Jeho Milosti pánu. A co jich více chytí, ty má sem přiněsti a Jeho Milosti pánu prodati a jinam nikam. Actum v úterý po svatých Třech králich (7. ledna) léta Páně 1556.

Šymandl z Zelnavy drží stezku. Dává z ní kunu. Prosí, aby z toho propuštěn byl, že nemůž nic do ni chytati. Přinesl řeřábek a drozd.

Ozwald Bebar s Kašparem Herzegem, synem jeho z Volar, propůjčena mu stezka Hyttieštaig nad městečkem. Má dáti Jeho Milosti pánu do roka jednu kunu a jinam nikam neprodávati. Actum v pondělí po svatém Petru v okovech (2. srpna) 1557. A dal 1 kunu.

Ta stezka jest propůjčena oběma hajným volarským a též mají jednu kunu ročně dávat. Actum v úterý po svatém Stanislavu (9. května) 1559. Hajným říkají Gorg Faytl a Mertl Šteleman.

Mertl Šteleman umřel i Hertzog Kašpar zůstal prve dlužen 2 kuny.

Má Gerg Fesl je upomínali. I od dnes 1560 středy po svatém Jiří (24. dubna) propůjčuje se ta stezka Gerg Feytlovi z Volar, hajnému, též do roka z jedné kuny.

Mertlovi z Volar, kterému napřed puštěna stezka, z které každý rok 1 kunu dává, propůjčeny stezky proti Pinderlindlovi z Sumberka. Mám se na to vyptati, aby mu na to plat uložen byl. Již ji drží tři léta, nedal z ní nic. Přiznal se v neděli před svatým Vavřincem (8. srpna) 1557. Praví, že prve 16 denárů z toho dávali, má na svatě Kateřině (25. listopadu) zaplatiti.

Item jakož Mertlovi z Volar napřed puštěna stezka, aby z ní kunu platil, kdež slove Tuslt. Při tom zůstavuje.

Šteflovi Sypl z Volar také puštěna stezka Im Humolt staig. Také ročně kuně. Dědit 1 kunu v středu po svatém Jiří (24. dubna) 1560.

SyplTeml též (z) Volar pouští se stezka nach der au auf Klautassolt též v jedné kuně. Actum 1557 v pondělí den svatého Františka, 4. října.

1559 v úterý po svatém Stanislavu (9. května) dali za dvě létě 2 kuny Jeho Milosti pánu Štefl Sypl a Teml Sypl. Dali 2 kuně v pátek den svatě Lucie (13. prosince) 1560.

Gerngros chtěl by stezku u Štojiwold najiti pod hájenstvím Špicenperg, která v 16 letech nebyla najata a chtěl by dáti kunu ve dvou letech a nikam jinam neprodávati. Dopusštěno

mu na správu Vlčka myslivce. Actum v pondělí den svatého Františka (4. října) 1557. 1560 ve čtvrtek ante Judica (28. března) Gerngros dal 1 kunu.

Ambrožovi Khyndlmacharovi z Pihlern puštěna opět stezka 1557 okolo Letnic (6. června) na dvě létě z 1 kuny. 1558 na den svatého Jiří (23. dubna) dal Jeho Milosti pánu 1 kunu. Zase mu puštěna na ten den na dvě létě z jedné kuny. Již Andres, syn jeho, ujal tu stezku. 1560 Georgi (23. dubna) dal 1 kunu Jeho Milosti pánu.

Mertl Ješků z Zelnavy přinesl 1 kunu z stezky 1559 v pátek octav svatých Tří králů (13. ledna).

Petr Gross z Perneku drží stezku na Diraweldu. Dává 1 kunu. Altnštanarovi dal pojednú 2 kuně, luonidal Jeho Milosti jednu. 1559 v sobotu po svatém Vítu (17. června) dal 1 kunu. 1561 ve čtvrtek po svatém Matěji (27. února) dal 1 kunu.

Mertl Milner z Volar dal ze dvou let 2 kuny ve čtvrtek octav Božího nanebevstoupení (30. května) 1560.

Z Frantal dali 1 lišku v pondělí po Božím vstoupení (27. května) léta 1560.

Ačkoliv je rejstřík napsán česky, většina místních názvů má německý tvar. Nejprve uvedu k jednotlivým názvům obcí jejich české ekvivalenty:⁵

Behemischem Haidl = Böhmisch Haidl = Maňávka

Fodruštift nebo Fordenštift = Vorderstift = Bližší Lhota

Frantal = Frauenthal = Frantoly

Hosenrait = Hossenreith = Jenišov

Hyntrunk nebo Hyntrink = Hintering = Záhvozdí

Chvalšiny jsou uvedeny v námi dnes užívané podobě Parkfrýd = Parkfried = Bělá

Pernik = Pernek

Planý = Horní Planá

Pyhlern nebo Pihlar nebo Pihlern = Pichlern = Pihlov

Stuben = Hůrka

Volary jsou uvedeny v námi dnes užívané podobě

Zalnavo nebo Zelnavo = Želnavo

Zumberk nebo Sumberk = Sonnberg = Slunečná

Zund Prosn = pravděpodobně obec Vražice u Chvalšín, která měla německé jméno Prossnitz

Až do poloviny 20. století používané české i německé názvy obcí na sledovaném území usnadňují situaci při jejich určení. Neexistence map ze 16. a 17. století se odráží v mnohdy neúspěšných pokusech o identifikaci názvů kopců, lesů a stezek. Nejstarší mapy okolí Volar pocházejí až z počátku 18. století, ale v některých případech mohou poskytnout pomoc při řešení daného problému.⁷ Využít lze i novodobých map.⁷

„Tusolt Schtaig“, případně „stezka naTusl“ nebo „Tuslt“, kterou měl v letech 1553-56 najatou Mertl z Volar, byla v okolí vrchu nebo obce Stožec (německy Tusset).

„Stezka podle Špiczenpergu“, v letech 1553, 1557 a 1558 pronajatá Ambroži Khyndlmacharovi z Pihlova a v roce 1560 jeho synu Jiřímu, byla stezka u obce Hory (německy Spitzenberg), případně nedaleko vrchu Spitzenberg (česky Špičák).

Pronájem potoka u „vsi řečené německy Zund Prosn“ Ambroži Kromarovi z Chvalšín v roce 1553 se poněkud vymyká z rámce loveckých stezek. Pronájem rybolovu v potocích a řekách na panství Český Krumlov byly vedeny zvlášť. V tomto případě se mohlo jednat o Lužný potok, tekoucí poblíž Vražic (německy Prossnitz).

O stezku poblíž Hůrky, v letech 1555-58 pronajatou Kašparu Bebarovi z Hůrky, projevil později zájem volarský hajný Jiří Feychtl.

Rychtáři Ješkovi ze Slunečné v letech 1553-58 pronajatou stezku „Jacobsperg“ se mi nepodařilo určit.

Podobně neúspěšná jsem byla u „stezky řečené Parstaig“, v letech 1553-58 pronajaté Oswaldovi z Bělé. Tvar Par... může být zkomoleninou německého Bär (= medvěd). Výskyt medvěda hnědého v 16. století nebyl v těchto končinách ničím zvláštním. Ještě v novodobých mapách se objevuje například Bärenkopt' Au poblíž Nové Pece, nebo Bärenhaid Au severně od Knížecího stolce. V současné době Medvědí vrch a Medvědí luh u Bližší Lhoty, nebo Medvědí kámen v Jeleních vrších.

Lovecké stezky, pronajímané Filipovi z Horní Plané, Linhartovi Pintarovi ze Želnavy a Paur Lindlovi ze Želnavy, nejsou v rejstříku pojmenované ani blíže určené. Lze pouze předpokládat, že ležely nedaleko od zmíněných obcí.

Ondra Štěpán ze Záhvozdí měl v letech 1554-60 najaté stezky „Griinperg a Stau-perg“. Vrch s názvem Griinberg leží od Záhvozdí poměrně daleko, severně od Knížecího stolce, ale je třeba vzít ho v úvahu. Jméno Stauperg není možné ztotožnit s žádným novodobým místním názvem.

Štěpán z Bližší Lhoty si v roce 1553 najal stezku poblíž své domovské obce. V roce 1560 ho vystřídal Filip a Krystl z nedaleko ležícího Jenišova.

Název „Ruworld“, který nejspíše označoval nějaký les poblíž Perneku, v jehož blízkosti ležící stezku si najal po svém otci Petr Heršt z Perneku, nelze určit.

Zmínka o hajném z Hor (německy Spitzenberg) v souvislosti se stezkou, o kterou měl zájem Fencel z Pihlova, naznačuje, že ležela někde poblíž těchto dvou obcí.

Welfl Sypl z Volar měl svůj lovecký revír zřejmě velmi rozsáhlý. Vezmeme-li v úvahu, že oním „Sylharem“ mohl být vrch Schillerberg severozápadně od Volar, a protáhneme cestu až k Horoutům (Horlot) jižně pod Husincem, musel to být velmi zdatný lovec. Potvrzuje to také poměrně časté odvádění kun (v roce 1556 třikrát).

Ondřej z Maňávky pravděpodobně využíval v roce 1555 stezku poblíž své domovské obce.

Stezku „Šlofridl“, kterou si v roce 1556 najal Ondřej Bebar z Perneku, nelze identifikovat, ale je situována do okolí Plechého (německy Pleckenstein).

Osvald Bebar a jeho syn Kašpar Hertzog z Volar drželi v letech 1557 a 1558 stezku „Hyttieštaig nad městečkem“. Zde se nabízí řešení, že mohlo jít o stezku vedoucí poblíž Stogrovy Huti. V letech 1559 a 1560 ji využívali volarští hajní.

Stezku „Im Humolt steig“, v roce 1560 pronajatou Štefloví Syplovi z Volar, lze umístit do oblasti lesa Humwald, který se objevuje na mapě z počátku 18. století spolu s názvem obce Humwald (česky Chlum).

Vysvětlit jméno stezky „nach der au auf Klautassolt“ převedením na Klein Tusset (česky Stožeček) je teorií snad příliš odvážnou, ale možnou. Stezku měl v roce 1557 najatou Sypl Teml z Volar.

Poblíž lesa „Štojiwold“ ležící stezku v okolí vrchu Špičák (německy Spitzenberg) nebo obce Hory (německy Spitzenberg) si najal jistý Gerngros.

Stezku „na Diraweldu“, kterou využíval v letech 1559-1561 Petr Gross z Perneku, by snad bylo možné situovat poblíž Dürnbergu, ležícího však dosti daleko na sever od Perneku.

Urbář českokrumlovského panství z poloviny 40. let 16. století* skýtá možnost pokusit se ověřit, zda se v něm objevují jména poddaných, uvedená v rejstříku vybírání platů ze stezek. Určité komplikace při tomto pokusu působí desetiletý rozdíl mezi oběma prameny a dále skutečnost, že v urbáři chybí některá folia. Podařilo se zjistit, že Mertl Ješků ze Slunečné, Oswald z Bělé, Filip Fischer z Horní Plané, Paur Lindl ze Želnavy, Ondra Štěpán ze Záhvozdí, Welfl Sypl z Volar, Symandl ze Želnavy a Štefl Sypl z Volar jsou zapsáni jak v urbáři, tak v rejstříku.

Šedesátá léta 16. století byla zřejmě závěrečnou etapou pronajímání loveckých stezek českokrumlovským poddaným. Urbáře a urbáriální rejstříky z posledních dvaceti let 16. století znají již jen poplatky za pronájmy čihadel, a to pouze v okolí Želnavy.*

Tyto skutečnosti lze vysvětlit z několika hledisek. Především asi ubylo lovné zvěře.

V důchodenských účtech českokrumlovského panství po roce 1600 se objevují platy panských myslivců za ulovenou zvěř.¹⁰ Podíváme-li se na počty ulovených kun v letech 1603-1630, pohybují se od minima v roce 1626 - 4 kuny, po maximum v roce 1613 - 79 kun. Průměrně bylo v letech 1603-1630 uloveno ročně 23 kun. Pro informaci snad ještě podobnou statistiku ulovených lišek. Nejnižší počet - 27 - v roce 1603, nejvyšší počet - 129 - v roce 1619. Průměrně bylo v letech 1603-1630 uloveno ročně 68 lišek.

Zdokonalování hospodářské správy na prahu novověku upouštělo od starých forem, ke kterým náleželo také pronajímání práva lovu. Stavby zvěře, hlavně tzv. škodlivé (vlci, lišky, ryši aj.), stačili snižovat panští hajní a myslivci, o jejichž činnosti byly vedeny úřední záznamy.

Poznámky

- 1 Státní oblastní archiv, pobočka v Českém Krumlově (dále SOA ČK), Velkostatek Č. Krumlov (dále Vs ČK), I7Ralfa 186.
- 2 SOA ČK, Vs ČK, I7Gbeta N. 9/1, 9/2.
- 3 SOA ČK, Vs ČK, I7Gbeta N. 11.
- 4 SOA ČK, Vs ČK, I7Gbeta 2.
- 5 Palacký, František-Záloha, Jiří: Popis Království českého. Třeboň 1974.
- 6 SOA ČK, Vrchní úřad Č. Krumlov, HC N. 3a, 3b, 27.
- 7 Speciální mapa Český Krumlov, č. 4452, nedatovaná (cca 1918-1938), Šumava. Turistický průvodce ČSSR. Svazek 22. Praha, Olympia 1986 - mapová příloha.
- 8 Viz pozn. 3.
- 9 SOA ČK, Vs ČK, I7Gbeta N. 13, 14, 15, 16.
- 10 SOA ČK, Vs ČK, I 7Ralfa 3 červená.

Zusammenfassung

Verzeichnis der Verpachtungsgebühren von Jagdpfaden in den Rosenberger Herrschaften Český Krumlov und Prachatice aus den 50-er Jahren des 16. Jh.s

Das aus der Hälfte des 16. Jh.s stammende Verzeichnis der aus der Verpachtung von Jagdpfaden entrichteten Gebühren „Register der verzeichneten Pfade und wieviel Marder man davon Ihrem Gnade dem Herren gibt“ stellte bereits in der Zeit seiner Entstehung einen gewissen Anachronismus dar. Es wurde im J. 1553 zusammengestellt und bis zum J. 1561 geführt. Auf diese Weise versuchte die Verwaltung des Rosenberger Dominiums, nach der Thronbesteigung des Herrschers Wilhelm von Rosenberg (seit dem J. 1551) auch in diese Wirtschaftssphäre Übersicht und Ordnung zu bringen.

Aus einzelnen Eintragungen geht hervor, daß die Pfadepächter in ihren Jagdbemühungen nicht viel erfolgreich und wahrscheinlich auch wenig eifrig waren, was sich auch in der Anzahl der abgeführten Marder bzw. anderes Wilds spiegelte. Die Verpachtung der Jagdpfade den Untertanen war offenbar mehr verbreitet und geläufig im 15. Jh. und früher. Davon zeugt z. B. das Urbariale Register für Sonderabgaben aus den Jahren 1493-1502, nach dem die Pächter der nicht näher genannten Jagdpfade Eichhörnchenfelle oder Haselwild abgaben. Es ist selbstverständlich, daß die Untertanen, die keine Schießwaffen besitzen durften, nur in Fallstricken oder Fängen jagten.

Das Register, dessen Edition dieser Beitrag beinhaltet, ist tschechisch geschrieben, aber die meisten darin angeführten Orts- und Eigennamen hat auch eine deutsche Form. Alle Gemeinamen überführte die Autorin in ihre tschechische Form. Weiter versuchte sie, einzelne Pfade und damit zusammenhängende Ortsnamen im südwestlichen Teil der ehemaligen Herrschaft Český Krumlov zu identifizieren.

Das kommentierte Register ist eine wichtige Erkenntnisquelle für die Entdeckung der Jagdpfade, die ein Netz aus kleinen Wegen mit dem eigenen Charakter in der breiten Umgebung von Volary im 16. Jh. bilden, aber es ist wichtig auch für die örtliche Toponomastik.